

Betänkandet SOU 2015:88 Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design

AIS, Arkitekter i Sverige, en ideell och fackligt obunden organisation för arkitekter, vill framföra följande synpunkter och förtydliganden på förslagen i betänkandet.

Sammanfattning

Vi instämmer i utredningens huvudsakliga syfte och mål. Vi anser dock att punkterna 7.3 Förslag till ombildning av ArkDes samt 8.5.1 Förslag till riksarkitekt bör studeras ytterligare. För att säkerställa genomförandet av utredningens förslag anser vi vidare att dialogen kring dessa bör utökas utöver Kulturdepartementets krets.

Utredningens mål och syfte

Vi tolkar utredningen som att dess mål är att arkitektur, form och design ska komma med på den politiska agendan. Då skapas möjligheter för dessa viktiga frågor att finnas med i den politiska debatten kontinuerligt. AIS finner detta lovvärt och vill stödja och förbättra verktygen för att detta ska kunna genomföras.

AIS välkomnar ambitionen och förslaget att formulera ett nationellt program för arkitektur, form och design av samma status som regeringen redan antagit för andra samhällsområden, till exempel för transporter, miljö och energi.

Viljan att utreda vad arkitektur *gör* och inte vad arkitektur *är* uppfattar vi som en riktig hållning, då den inte syftar till att definiera eller kategorisera arkitekturens roll utan till att tillse vad arkitekturen kan bidra med i samhällsutvecklingen och vilka samhällsåtgärder som ska till för att skapa bättre förutsättningar för detta. Om vi enas om att fokusera på vad arkitektur gör så blir också en öppen dialog om vad arkitektur är möjlig.

Genomförande

En nyckelfråga är om förslagen i utredningen har praktiskt bärighet. För att säkerställa ett framgångsrikt genomförande av utredningens förslag anser vi först och främst att Kulturdepartementet bör utöka samrådet i frågorna med framför allt Näringsdepartementet och Miljö- och energidepartementet.

ArkDes ombildande till Myndigheten för Gestaltad livsmiljö enligt förslag i punkt 7.3 kan AIS stödja med följande kompletteringar. Vi anser det vara viktigt att arkiv- och biblioteksverksamheten med dess kompetens bibehålls och utvecklas för att göra samlingarna

synligare och mer åtkomliga för allmänheten. Det är viktigt vid överförandet av samlingarna till ett statligt finansierat museum att de idag väl fungerande rutinerna vad gäller vård av samlingarna samt kunnigt stöd vid forskning och utredning ej slås sönder. Eventuella nya lokaler och ny organisation måste uppfylla minst samma krav och nivå som motsvarande lokaler och organisation idag.

Utredningen föreslår två institutioner som möjliga att ta ansvar för samlingarna: Nationalmuseum eller Moderna museet. Vi ser utställningsverksamheten som ett skyltskåp för de politiska och samhällsekonomiska processer som berör den gestaltade livsmiljön. I linje med utredningens ambition att sätta arkitekturen på den politiska agendan anser vi därför att Moderna museet i egenskap av offentligt debattforum är bäst skickat att förvalta samlingarna, förutsatt att man där kan garantera handhavandet enligt ovan nämnda kriterier. En placering av samlingarna hos Moderna museet pekar framåt och mot ett internationellt håll.

Riksarkitektens uppdrag enligt förslag i punkt 8.5.1 att vara en politisk ambassadör för arkitektur, form och design ser AIS som en viktig uppgift. Vi stödjer ambitionen att riksarkitekten ska ”driva på utvecklingen av och diskussionen om gestaltad livsmiljö och arkitektonisk kvalitet”.

Om utredningens ambition är att lyfta upp arkitekturen på den politiska agendan frågar vi oss dock varför riksarkitektens inflytande begränsas till ”statligt fastighetsägande och förvaltning” och därav följdriktigt ”inrättas inom Fastighetsverket”? Vi anser att riksarkitektens agenda och även mandat borde utvidgas till att inrymma en dialog om polariteten ekonomi-hållbarhet, relationen politik-vetenskap/forskning och kortsiktig/långsiktig utveckling inom det allmänna byggandet.

Styrelsen för AIS, Arkitekter i Sverige

AIS, Arkitekter i Sverige, är en ideell och fackligt obunden organisation för högskoleutbildade arkitekter med minst två års praktik. AIS värnar om arkitektens profession och hävdar betydelsen av kvalificerat arkitektarbete. AIS verkar genom att vara en informerande och nätverkande kunskapsorganisation som uppmärksammar och genomlyser angelägna ämnen och skeenden i det pågående samhällsbyggandet och erbjuder en plattform för debatt kring dessa.

*www.aisarkitekter.se
Box 838
101 36 Stockholm*